

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kerül a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvtár-udvarház
Irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. CSÜRÖS FERENC, közművelődési tanácsnok.
Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS, főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Március Idusán.

Irta: **Koncz Ákos.**

1848 március 15-ikén zuhogó esőben zúgott fel a szabadság költőjének, később elesett hősenek: Petőfi Sándornak ajkáról a „Talpra magyar!”

Ma 67 évvel később ugyancsak Március Idusán emésztő hideg időben harcolnak fiaink a becületért . . .

Akkor százados álmából ébredt fel a nemzet . . . Pirkadást látott az égaján . . . Szabad akart lenni, mert érezte, hogy szabadságra született . . . Mint egy ember állott fel és megkezdte azt a titáni küzdelmet, melyet a világ megcsodált . . .

És most, midőn a béke csöndességében nemzet és király egymást megértő harmoniájában nagyságát építgette, ellenségek rohannak rá, belekényszerítve őt egy öldöklő, népeket pusztító háborúra, mely rettenetes részleteivel a világtörténelem legrettenesebb harcait felülmulja.

Benne vagyunk a világháború központjában . . .

A nagyidők néhány még megmaradt tanui nyomába új hősök lépnek . . . Új temetők domborulnak és népesülnek be azokkal, akik nemzetünk történelmét vérükkel írják a halhatatlanság könyvébe . . . Daliás vitézek ereje hervad el a rettenetes ágyutűzben . . . Ezren és ezren halnak meg hősi halállal hőmezőkön . . . És még többen térnek haza bénán, csonkán, vesztett reménnyel, sirig tartó bizonytságot téve honszerelmükről és hősiességükről.

És míg a hősök a nappal ezer veszélyei és az éjszakák borzalmai közt küzdenek és hősi halált halnak, itthon ezer és ezer család kesereg, sir és imádkozik a bizonytalanság sötétségében, nem tudva vajjon látja-e azokat, akik kigyult arccal, szívéükben a győzelem és dicsőség reményével indultak el a harctérre győzni vagy meghalni . . .

A magyar ember hálás szíve minden év március 15-ikén visszaemlékezik azokra a nagy napokra, a második Március Idusán . . . Vegye ki mindenki a maga részét a küzelemből . . . Akik itthon maradtunk korunk vagy egyéb erőtlenségünk miatt, a szeretet művében fáradozunk . . . Ápoljuk sebesültjeinket, gyámolítuk harcbanment fiaink itthonmaradt családját és irtalmasságunk vigasztalja meg az özvegyeket és árvákat, akik kenyérkereső nélkül maradtak . . . Ezer és ezer alkalmunk van dolgozni és fáradozni a tettek mezején, mert nemcsak fegyveres hősökre van ma szükség, hanem azokra is, akik a fegyverek-okozta sebeket gyógyítják . . .

Végzem a királyi zsoldárossal:
„Perelj Uram az én velem perlőkkel és harcolj az én velem harcolókkal“ . . .

„Ragadj fegyvert és paizst és kelj fel az én segítségemre . . . Es vedd fel dárdádát és rekeszd meg háborgatóim eleiknek utjokat, mondjad az én lelkemnek: én vagyok a te megtartód“.
(XXXV. Zsoldár.)

A hortobágyi halgazdaság.

A Hortobágy hasznosításának nagy kérdése újból felszínre kerül a legközelebbi közgyűlésen. A nagy probléma egy részletének megoldásáról, és pedig Debrecen városára igen kedvező, szerencsés megoldásáról lesz szó.

Mikor a Hortobágy hasznosítása komoly tárgyalások és megbeszélések alapjává lett, azonnal felmerült az a gondolat, hogy mi történjék a Hortobágnak azzal a szikes, terméketlen részével, mely mezőgazdasági felhasználásra teljesen alkalmatlannak látszik. A felelet hamarosan megjött rá: *halgazdaságot* kell létesíteni rajta. A megoldás egyszerűnek és a város szempontjából igen nagy haszonnal járónak ígérkezett. Nagyon természetesen. Mert hiszen egyrészt az eddig teljesen hasznavehetetlen, mit sem érő terület busás hasznot fog hozni, bőséges pénzforrás nyílik a szikes talajon, másrészt — ami a messzebbre látók előtt az előbbivel szinte egyenlő rangu fontosságú — a halastó vize a talajt idővel *kilágozza*, úgy hogy a távolabbi jövőben ez a terület is alkalmas lesz mezőgazdasági célokra.

A város haszna oly kézenfekvő volt, hogy azt elvitatni nem lehetett. A tanács fel is fogta ennek a megoldásnak roppant fontosságát és minden erejével rája volt, hogy az mielőbb megvalósulhasson.

Kapóra jött a *Haltenyésztő részvénytársaság* ajánlata. Ez a társaság a halgazdaság terén Magyarország legnagyobb vállalata, melynek régóta működésben levő szervezete, nagy kül- és bel-földi összeköttelése van, képzett szakemberek állnak rendelkezésre. Legcélyszerűbbnek látszott ezzel a társasággal karöltve látni hozzá a hortobágyi tógazdaság berendezéséhez. A társaság oly nagy haszonnal kecsegtette a várost, hogy a megvalósulás már küszöbön állott. A szerződés elkészült s a törvényhatósági bizottság gyűlése elé került. Ott azonban fennakadt egy részletkérdés megoldásán: Azon t. i., hogy a két szerződő fél miképen fedezze a tógazdasághoz szükséges vizszolgáltatásának költségét. Ezt a közgyűlés aggodalmaskodása nem látta tisztázottnak s bármily nagy előnyökkel kecsegtetett is különben a szerződés, azt el nem fogadta az eléje terjesztett alakban s így a társaság is fölszabadult kötele-

zettségei alól. Közben jött a nagy gazdasági válság, jött a világháború. A tárgyalások felbeszakadtak. Ugy látszott, hogy a szépen induló s a várost igen nagy haszonnal kecsegtető vállalkozás végleg elaludt.

Szerencsére az év elején hivatalába lépett polgármesterünk tetterejét és kezdeményező buzgalmát nem hagyta nyugodni a kérdés. Nem tudott abba belenyugodni, hogy a tógazdaság létesítése, melyből Debrecen városa csekély ellenszolgáltatással szemben oly busás haszonra számíthat, megoldatlan kérdés maradjon. Újból felvette a társasággal a tárgyalásokat s mivel amihez ő hozzá fog, azt dülőre is szokta vinni, sikerült is oly megoldást találnia, mely mellett a vizszolgáltatással szemben felmerült aggodalom teljesen eloszlik, amellet úgy a város, mint a társaság megtalálja a maga számítását.

Alább teljes egészében közöljük a közgyűlés elé terjesztendő szerződés szövegét, abból mindenki tisztá képet alkothat magának az egész tógazdaság berendezésének mikéntjéről.

Itt csupán a legjelentősebb szempontokra akarunk rámutatni.

Miért nagy érdeke Debrecen városának, hogy a Haltenyésztő társasággal társulva, tógazdaságot létesítsen a Hortobágyon?

Mindenestre legfőképen azért, mert egy eddigelé teljesen haszon nélküli területét busás haszonnal értékesítheti, ami a város mai pénzügyi helyzete mellett nagyon fontos körülmény.

Ez olyan üzleti vállalkozása lesz a városnak, mely mellett csakis nyerhet, semmiestre sem veszíthet. Mindenekelőtt biztosítva van az, hogy a holdanként 5 koronát, egy összegben legkevesebb 10,000 koronát tevő bért és 25,000 korona minimális haszonrészesedést minden körülmények között megkapja.

A vizszolgáltatás költsége — mely miatt a tógazdaság létesítése a múlt esztendőben felborult — alternatív megoldást nyer. A társaság vizszolgáltatási költség címén fizet a városnak annyit, amennyibe a kellő vízmennyiség szolgáltatása a városnak kerül. Joga van azonban a városnak azt a költséget évi 25,000 koronában megállapítani. A jelen év végéig tartozik nyilatkozni a város, hogy melyik módozatot választja. Természetesen azt fogja választani, amelyik rá

nézve előnyösebb, amiről az adott terminusig tiszta képet nyerhet.

Az évi tiszta hasznót úgy állapítja meg a szerződés, hogy a nyert bevételből levonandók a vizsgálat és üzemvezetés költségei, valamint a várost illető bérösszeg, az ezeken felüli összeg a tiszta haszon, melyen a két szerződő fél felerészben osztakozik.

Egy üzem életképességének a legrealisabb megalapozása ez, mert mindkét szerződő fél érdekében áll, hogy a vállalkozás minél nagyobb hasznót hajtson. Ez a vállalkozás pedig oly nagyszabású és hasznót hajtó, hogy nem kell éppen különleges üzemi eredmény, hogy a város nyeresége — természetesen normális békeviszonyokat véve számításba — az évi százezer koronát meghaladja.

Az sem utolsó haszon a város közönsége szempontjából, amivel a tőgazdaság létesítése a közéletet javítani fogja. *A debreceni piac olcsó friss hással lesz ellátva.* Erre a célra a szerződés évi 600 métermázsa halat köt le, mely a nagyban eladás minimális árán fog a helyi piacon eladásra kerülni.

A szerződés tíz évre szól. Nagyon rövid idő egy város életében. Arra azonban teljesen elegendő, hogy a város közönsége megítélhesse, vajjon fenntartsa-e továbbra is a társas viszonyt a szerződő társasággal, vagy pedig önálló kezelésbe vegye-e a tőgazdaságot.

A szerződés többi pontjai is a város érdekében állók. Aki figyelmesen átolvassa őket, lehetetlen arra a gondolatra nem jönnie, miért nem létesült már régebben ez a vállalkozás, hogy haszna évek óta gyarapíthatta volna a város vagyonát, mely kulturális és egyéb kiadásokra annyira igénybe van véve.

De lehetetlen egyszersmind arra a gondolatra is nem jönnie, hogy ezt az alkalmat azután többé elszalasztani nem szabad. Ha a polgármester ügybuzgóságának és szerencsés kezdeményezésének sikerült a megvalósítás küszöbére hozni ezt a kérdést, a közgyűlés is egyértelemmel álljon már most mellé, hogy a városnak e kézzelfogható nagy hasznával járó vállalkozás kicsinyes aggályoskodáson többé fenn ne akadjon.

Cs.

Debrecen közéletmezése.

A világháború már nyolcadik hónapja folyik változatlan szívóssággal és heveséggel. Európa legnagyobb nemzetei fegyverrel kezükben állanak szemben a csatamezőkön. De az otthon maradtak sem maradhatnak ki a harcból. Gazdasági téren is elkeseredetten folyik a küzdelem. A kérdés az, melyik ország bírja tovább ezt a harcot. Magyarország, mint agrárország nagy előnyben van, mert a saját élelmezési szükségleteit bőven el tudja látni. De csak úgy, ha okos beosztással, takarékosan él. Ezért kell a hatóságoknak nagy előrelátással kezelni a közéletmezés kérdését. A fővárosban széleskörű intézkedések történtek a közéletmezés hatósági irányítása körül. A kezdet nehézségei zavarokkal jártak, de a gyakorlat csakhamar meghozta a közéletmezés tiszta lebonyolításának módjait. Ott a közéletmezési ügyosztály, mint meglevő szakértő szervezet intézi ezeket az ügyeket.

Debrecenben, sajnos, ilyen szervezet nem áll a hatóság rendelkezésére. Most látszik meg, mily nagy hiányt pótolna, mily nagy szükséglet élegítene ki, ha már fel volna állítva a városházán a régebben tervbe vett *szociálpolitikai ügyosztály*.

A hirtelen roppant fontosságúvá növekedett közéletmezési ügy a város vezetését a megfelelő szervezet hiánya miatt készületlenül találta.

Márk Endre polgármester ugyan nagy eréllyel, teljes odaadással fogott neki a közéletmezés körül mutatkozó óriási nehézségek leküzdésének s e munkájában a városi tanács teljes erejével állott oldala mellé, de a begyakorlott kész szervezet hiányában bizony Debrecen sem tudta elkerülni a kezdet nehézségeivel járó zavarokat.

A zavarok akkor mutatkoztak csupán, mikor a meglevő lisztkészletek kímélése érdekében az államkormány rendelkezéseinek megfelelően a rendőrfőkapitány elrendelte, hogy kényerlet és lisztet csakis hatósági utalvány ellenében lehet árusítani a megjelölt helyeken. Az utalványok kiosztása a városháza közgyűlési termében történt. A zavarok ezen utóbbi intézkedés miatt álltak elő. A közgyűlési terem ugyanis szűknek bizonyult a jelentkező óriási tömeg befogadására s a várakozók türelmetlensége zajos jelenetekben tört ki. A bajon azonban rövidesen segített a városi tanács azzal, hogy az utalvány-kiosztást decentralizálta s szolgálatába külön szervezetet állított, melynek vezetésével *Csóka Sámuel* főjegyzőt bízta meg. Ezóta a kiosztás zavartalanul folyik.

Ezzel kapcsolatban azonban igazságot kell tennünk a *Rostás István* rendőrfőkapitány ellen irányult támadásokkal szemben. Aki tudja, mennyi

nehézséggel kellett megküzdeni s mily nagy erőfeszítéssel, mennyi fáradság árán kellett neki a teljesen szervezetlen s eddig példa nélkül való elemzési ügyet megoldani, vagy legalább a megoldás küszöbéig hozni, az nem tagadhatja meg tőle a teljes elismerés szavát. Amint hogy a városi tanács sem tagadta meg, mikor f. hó 8-án tartott ülésében *Márk Endre* polgármester indíványára előismerését fejezte ki a rendőrfőkapitánynak a köz érdekekben a közéletelés körül kifejtett buzgóságáért.

Ugyanezen az ülésen életre hívta a tanács a városnak egy eddigelé nem működött bizottságát, a *közéletelési bizottságot*, melynek összehívása iránt a polgármester sürgősen intézkedett s azóta ez a bizottság is teljes erejével rajta van, hogy Debrecen közéletelése zavartalan ellátást nyerjen.

A városi tanács ezen kívül a jövő eshetőségeire is gondolva, intézkedéseket tett egy *hatósági hízaló* felállítására is. Igen fontos intézkedés ez, mert biztosítani fogja Debrecen közönségét az előállható hus- és zsirinség ellen. *Gruner Lipót*, az újonnan választott gazdasági tanácsnok nagy szakértelemmel és buzgósággal kezeli a tanácstól rábízott ügyet s fáradozásainak meg is van már az eredménye.

Sürgősen felépített szükség ellátására egyelőre 50 métermázsza szalonát szerzett be s halmozott fel a vágóhid hűtőkamrájában, egyszersmind lépéseket tett az iránt, hogy vidékről további zsirés szalonna mennyiséget vásároljon. A helyi piacon a vásárlást nem akarja eszközölni abból a helyes indokból, hogy a város ilyen vásárlásai árfehhajtó hatással ne legyenek, mert ez a közönség kárával járna.

A hatósági hízalót bérelt helyeken szintén felállította már. Hízalás alatt van 600 darab *140—150 kilós sertés*. Meg van véve, de még nem érkezett meg a szállítási nehézségek miatt 765 drb sertés. Rövidesen tehát 1365 sertés kerül hízalás alá a hatósági hízalóban. Az egysznek felügyeletét a gazdasági tanácsnok látja el. A közvetlen ellenőrzéssel *Vadász Emil* gazdasági intéző van megbízva. A külső teendőket, magtárkezelést, márszálat stb. az ő vezetése alatt egy ispán látja el, ki a takarmány-készítésnél és minden, a hízalónál előforduló munkáknál maga is közreműködik.

Tengeri és egyéb takarmányneműek megszerzésének nehézségei egyelőre nem engedik meg további sertés tömegeknek a hízalóba való beállítását, de mihelyt az időjárás megengedi s az utak állapota is javul, a további vásárlások újból azonnal megkezdődnek. És pedig nehezebb állatokra is kiterjed a vásárlás, hogy ezek a leg-
videbb idő alatt piacra vehetők legyenek s éreztessek árszabályozó hatásukat a helyi piacon.

Ezek az intézkedések mindenesetre biztosítani fogják azt, hogy a sertésbusmunkák ára nem emelkedhetik abnormisan, mert akkor a város rögtön közbelép árszabályozóként. Egy bekövetkezhet husinség ellen pedig minden körülmények között biztosítani fogja Debrecen város közönségét.

Os.

Magyar Hadi Hitelintézet Debrecenben.

Már jóval a háboru előtt ránehezedett az országra az akkor még megfajthetetlen jelenség, hogy a pénz nagyon drága lett s ami még rosszabb, nem is lehetett pénzhez jutni. Ma már tudjuk, hogy ezek a viszonyok a háboru előjelei voltak s végtelen szerencséje az országnak, hogy a válság már átúgott felette, mikor a háboru kitört. A háboru első napjaiban mindenkit elfogott a félelem a közgazdasági életben, a bizonytalanság miatt csaknem megállott az üzleti élet. A sok iparos, ki nem kapott munkát, a kereskedő, ki nem kapott hitelbe árut, tanácsalánul nézett a jövőbe. Ezen segíteni kellett, mert az iparos, kereskedő, kisgazda osztály konzerválása elsőrendű állami érdek. Elsősorban hitelhez kell juttatni a hitelképeseket. Erre a célra szolgálnak a különböző hadi hitelintézetek. Nekünk is van hadikölcsönpénztárunk és van német mintára egy kitűnő intézményünk, a *Magyar hadi hitelintézet*, melyet Budapesten alapított az állam, a főváros (maga 1 millió koronát adott), a nagybankok és közttestületek, négy millió alaptőkét adván össze. Az állam az intézetnek az alaptőke 3—5-szöröség ad olcsó hitelt azaz a feltételkel, hogy *kiskereskedők, iparosok, kisgazdák az Osztrák-Magyar bank kamattalab nyereszkesedés nélkül költsenek kisebb kölcsönöket adni. Az intézet vezetői, közgazdasági életünk vezeterei ingyen igazgatják az intézetet és lemondtak mindenféle fizetésről. Vidéken fiókokat állít fel az intézet. Nagyvárad, Miskolc, Kolozsvár, Szeged, Temesvár egymásután igyekeztek maguknak egy-egy fiókot biztosítani, de ugy látszik, Debrecen lesz az első, hol működését meg is fogja rövidesen kezdeni. Márk Endre polgármester ugyanis mult hóban értekezletre hívta össze a várost, megyét, bankokat, közttestületeket s mikor valamennyien egyhangu lelkesedéssel kimondták, hogy az intézményre nagy szüksége van Debrecennek, hozzálátott a garanciák megszerzéséhez. A fióknak ugyanis a központ 500,000 korona hitelt ad, hogy azt olcsón, mindenféle mellékes költség és*

jutalék nélkül adja ki elsősorban kisiparosoknak, akik például katonai cikkekre kapnak megrendelést, de nincs pénzük a kivitelre, de odafordulhatnak kereskedők, ha árubeszerzésre, kiszagzák, ha vetőmag beszerzésre van szükségük. A kihelyezés gondos mérlegeléssel, bankok, kamara, ipartestület, város stb. ellenőrzése mellett történik. A vezetéset nálunk a város első pénztézete a Debreceni Első Takarékpénztár és annak vezérigazgatója Verzar Kálmán vállalta magára, ami egymagában is elég garancia — mégis gondoskodni kell az esetleges veszteség fedezetéről. A veszteség negyedét a központ vállalja magára, háromnegyedét helyben kell viselni. Nagyváradon a város 32, a megye 12%, a bankok 25% erejéig, Miskolcon a város, megye s 5 pénztézeti garantiálták a hadi hitelintézet fiók esetleges veszteségeit. A polgármester nálunk is felhívást intézett a közönséghez s nem várt eredménnyel. Nemcsak a pénztézetek hoztak jelentős áldozatot, a szükséges garancia csaknem felerészét vállalván, hanem amire az egész országban nem volt példa, magán iparvállalatok több mint tizedét vállalták el a veszteségnek. A jog- és pénzügyi bizottság a város részéről 27% vállalását javasolja a közgyűlésnek. Oly érdekes és fontos ez az esemény, hogy a fővárosi sajtó is foglalkozott vele és dicséri Debrecen okos elöljáróságát. A Budapesti Hírlap, Pesti Hírlap, Magyarország, sőt a Pester Lloyd is megemlékezik a polgármester üdvös akciójáról, a debreceni vállalatok áldozatkészségéről. Alapos a kilátás, hogy a város csekély anyagi áldozattal s talán minden áldozat nélkül olcsó hitellel tudja majd ellátni kispolgárságát, ami háborus időkben minden magyar városnak erkölcsi kötelessége is.

K. S.

Debrecen város szabad királyi rangra emelésének megünneplése.

Városunk hiteles okmányából és ezek nyomán megírt történelméből tudjuk, hogy Debrecen évszázadokon keresztül mérhetetlen szolgálatakat tett az uralkodóháznak, a magyarság ügyének és a hazának. Világító lámpa volt a tudományak, falak nélküli erőssége északkeleti Magyarország, áldozatra mindig kész. Sokszor vértengerekben uszott minden oldalról ostromolt bárkája, de csodálatos életerejével mindig eljutott a kikötőbe, százados küzdelmében nem fáradt el, nem merült ki, sem lelkének ereje, sem anyagi erőforrása. A szenvedések tüzeiben égett nem egyszer, mint Mózes bibliai csipkebokra, de ez a tűz meg nem emésztette, hanem fényesítette és

mindig szebbé tette. Előjáróinak bölcsessége, polgárainak az ősi földhöz ragaszkodó szeretete, határtalan áldozatkészsége, erős hite legyőzték a reáomló veszedelmeket és habár nem volt erődökkel körülvéve, csakis felárkova és sóvénnel bekerítve, évszázadokon keresztül, a török-tatárkuruc-labanc pusztítások középpontjában, tűzesőjében megállott rendületlenül. Megesett nem egyszer, hogy futnia kellett népének, de pár nap múlva visszatért a polgárság feldult fészkehez és újra hajlékot emelt magának az ősi földön. Az ellenségen kívül romlásra törtek nem egyszer a pusztító elemek; tűzek, melyek ezrivel pusztították el a házakat és az emberek minden terményét, járványok, melyek több ízben megtizedelték a lakosságot, szárazságok, melyek avarrá tették a fáradságos munkát. És mindezek dacára a város haladt erőben, vagyonban, tudományban, a műveltség eszközeiben, lakosainak számában. Hasonlítot a patak vízéhez, mely annál szélesebb medret ás magának, minél jobban hajtják, űzik a viharok.

A hazának tett mérhetetlen szolgálatait a fejedelmek és királyok már a legrégibb időkben méltányolták és ezeknek viszonzásul rendkívüli szabadalmakat és kiváltságokat adtak Debrecennek. Nem tartozik ezen alkalmi cikkünk keretében ezen adományok felsorolása, annyit azonban állíthatunk, hogy valószínűleg már Nagy Lajos korában szabad királyi város volt Debrecen, mert a Debrecenről a szabad királyi városok közé beiktató 1715. évi országgyűlés 108-dik törvénycikke azt mondja: „Status et ordinis Regni civitatem Debrecen reliquis civitatibus regni Hungariae Partiumque eidem annexarum *denuo* aggregandam annuunt“, — magyarul: Az ország karai és rendei beleegyeznek, hogy Debrecen város, Magyarország és kapcsolt részeinek szabad királyi városai közé *ismét* besoroztassék.

Ezen kérdést teljes világosságba fogjuk helyezni, ha alkalmunk lesz a debreceni magánlevéltár okmányait átkutatni és áttanulmányozni, mely esetben talán az okot is meg fogjuk tudni, amely megszüntette a későbbi idők folyamán Debrecen szabad királyi városi rangját. Valószínű azonban, hogy ez a „kitüntetés“ akkor szállott el a városról, mikor valamelyik magyar király Debrecen, mint „regium peculiumot“ a királyi tulajdont valamelyik kedvelt emberének elajándékozott, vagy ami még valószínűbb, zálogba adott, pénzre levén szüksége.

I. Lipót király azonban méltányolva Debrecennek tündöklő érdemeit, 1693-ban ismét visszaadta királyi városi rangját. Erről az 1715. évi 108. t.-c. eképen szól: „Miatán Debrecen városnak érdemei és különböző időkben és sok alka-

lommal teljesített szolgálatai oly nyilvánvalók, sőt Ő királyi Felsege előtt is annyira kedvesek, hogy ugyanazon város Ő Felsege szerint, valamint már előbb, ugy közelebb is a Leopold-fele kegyelmes adománylevelé erejénél fogva a többi szabad királyi városok sorába bevenni kegyeskedett; annál fogva Ő Felsege kegyelmes jóváhagyásából az országos rendek és karok is beleegyeznek, hogy ugyanazon Debrecen város Magyarország és kapcsolt részeinek többi városai közé (oly feltételek alatt azonban, hogy katolikus parókia építtessék és a Szent Ferencendi atyák tárházául hely jelöltessék ki) ismét besoroztassék és királyi város megilletés és a fentebb hivatolt okmányban bővebben elsorolt minden szabadságban és előjogokban megtartassék, ezek folytán az ország többi karai és rendei között ülésel és szavazattal birhasson“.

A karok és rendek gyűlésén a záradék nem is említettett, a főrendek tábláján azonban a katolikus főpapság vétót emelt a záradék kihagyása ellen. Debrecen város követői tiltakoztak a záradék becikkelyezése ellen, azt mondván igazuk védelmére, hogy az ilyen záradék becikkelyezése szokatlan és az 1693-ban kelt okmányban nem is fordul elő, — a tiltakozást nem vették figyelembe és a záradékot a törvényhozás becikkelyezte. Ugyanezen 1715. évi 109. t. c. 2-ik §-a Debrecen a tárnokmester birói hatósága alá rendelte.

Debrecen város szabad királyi városi rangra emelését hálás érzések közt feliratban köszönte meg a Felsőnek, ez alkalommal 100 hízott ökröt ajánlván fel az udvari konyha szükségleteire.

A becikkelyezés után a város a záradék rendelkezésének eleget tett és a kívánt telkeket a római katolikus plébánia és a Szent-Ferencendi atyák tárháza céljaira kijelölte.

Debrecen királyi városi rangra emelésének százados évfordulóját 1815. évi február 12-iken, I. Ferenc király születése napján fényesen megünnepelte. Az ünnepet megelőző estén mozsárlövésekkel figyelmeztették a polgárságot a másnapon tartandó ünnepségre. Másnap a Merfeld nevét viselő dzsidászred diszben kivonult és az előjárók a kistemplomba mentek teljes diszben istenitiszletre, melyet Benedek Mihály superintendens végzett. Istenitiszlet után az előjáróság a katonaság zenéje és törkómuzsika hangjai mellett bejárta a várost. Délben a királyi hivatalnokok, katonaság, papság és tanács részére a város 200 teritékü ebédet adott, míg a Bika-veglőben 300 emberre terítettek. Déli 12 órakor a városház és csizmadia-szin ablakaiból 18 cseber bor folyt alá és frissen süttött apró cipókat osztogattak ki a nép között. Az ünnep-

seget este 6 órakor táncmulatság zárta be, mely hajnali 3 óráig tartott.

Megemlítjük, hogy ezen alkalommal a várost „illuminálták“. Az egykoru feljegyzések szerint gyönyörű volt a főiskola kivilágítása. A világitások, illetve fénytestecskék ábrázolták a kilenc muzsát, Minervát és Debrecen nentőjét.

Az épülő félben levő nagytemplom homlokfalán *mécseskől* úgyesen összeállítva ezen falirat volt olvasható: „Éljen jó királyunk! Éljenek országunk minden rendei! És a város hü polgárai!“

A városház ablakai tűzárban ragyogtak. A világitás terveit Kiss Sámuel rajztanító készítette.

Az ünnepség leírása így végződik: „Voltak sok magánházaknak és gyertyáknak s reggelig égő mécseknek szép elrakásai, ezenkívül elnás rajzolatok és versek. Örvendőz lakosság tolongott az utcákon éjjelig gyönyörű rendben, nem fordulván elő egyetlen kihágás sem.“

A város, mint egykori számadásaikból kitűnik, ez alkalommal a katonaságnak és a főiskolai ifjuságnak fejenként egy itce bort és egy font húst, a szinész társaságnak 150 forintot, a városi szolgálknak és éjjeli őröknek bort és húst, a városi szegényeknek 1000 forintot, ugyanennyit a rokkant katonáknak, s a háboruban el-eset katonák özvegyeinek és árvaiknak adományozott.

Igy ünnepelte meg városunk 1815-ben szabad királyi városi rangra emelésének százados évfordulóját.

Az elmondott ünnepségek óta ismét száz év futott le az idő homokóráján. Debrecen ezen újabb száz év alatt megnövekedett szellemi és anyagi erőben. Történelmi multjához híven haladt előre, emelkedésében bölcs mérsékletet tartva. Nagyságának alapkövei sziklaszilárdak, fentartó oszlopai, polgárainak erényei, haladása előjáróinak bölcsessége. Újabb száz évének története nem véres, mint az előző századoké; napjai inkább békés fejlődésben teltek el. Teljesedett rajta: *Post nubila Phoebus*. És amint erős szervezete nem tört meg vízvíztarok között, a derültebb napok bekövetkeztével éppen olyan lelkesedéssel dolgozott a békés fejlődés művein, mint amily rendíthetetlen meggyőződéssel védte polgárait és ősi hitét. És végignézve hazánk nagy városainak haladásán, büszkén állíthatjuk, hogy Debrecen önállóan minden idegen segítség nélkül történt alkotásaiban legelső helyen áll az országban. Amije van, azt igazán polgárai áldozatkészségének köszönheti. Ilyen őserjú, szellemi és anyagi javakban gazdag városnak, melynek kebelében annyi őserő, jellemzilárdaság, munkásság és takarékoság, annyi tudás és emberszeretet lakik,

méltán számíthat a folytonos fejlődésre, dicsőségre, hogy ugy mondjuk, örök életre.

Illő tehát, hogy Debrecen, mely fejlődését sok tekintetben annak is köszönheti, hogy régen a szabad királyi városok sorába emelte a királyi kegy, szabad királyi városi rangra emelésének kétszázados évfordulóját megülje. Ez év április 11-én lesz kerek kétszázéves fordulója ezen ünnepélyes aktusnak, melynek fényesebb megünneplése a mostani háborus viszonyok közepett szinte lehetetlen. Ma ugyanis, midőn mindnyájunk szeme a harctérre, fiaink küzdelmére szegeződik, még a kegyelet sem kívánhatja, hogy zajosabb ünnepség keretében üljük meg Debrecen életének ezen nevezetes évfordulóját. A Csonkai-kör a kétszázados évforduló megünneplésére beadványt intézett a városi tanácshoz. Ezen indítványt a tanácsnak, a jog- és pénzügyi bizottság javaslatának elfogadásával kimondta, hogy a város szabad királyi városi rangra emelésének kétszázados évfordulóját ünnepélyes keretek közt megünnepli. A részletes programnak a felmerülő költségek feltüntetése mellett leendő megállapításával a városi tanácsot megbizta azzal, hogy a javaslatát még a nyár folyamán elvárja. A városi tanács 1914. évi június hó 15-ikén tartott ülésében a rendezendő ünnepség programjának elkészítését elvállalta és megbizta dr. Tóth Mihály tanácsnokot, hogy Rostás István rendőrfőkapitány, Borsos József h. főmérnök és tanács tagoktól, esetleg a város irodalmi és művészeti köreinek bevonásával a jelzett jubiláris ünnepély programját, annak költségeit állapítsák meg és részletesen terveiket ide még a nyár folyamán terjesszék be.

Az ünnepség programja azonban nem került a városi tanács elé az elmúlt nyár folyamán, holott ezen programot a fentebb említettek az irodalmi és művészeti tényezők bevonásával elkészíthették volna. Ugy gondoljuk azonban, hogy ezen program megállapítás a bekövetkezett háborus világ gátolta meg. Akárhogy legyen is a dolog, Debrecen város szab. kir. városi rangra emelésének kétszázéves emlékűnnepét az idén kell megtartani akármilyen szerény ünnepség keretében is. Ennek nem kell valami nagy előkészület és tekintve a mai viszonyokat, teljesen elég volna egy városi diszköznyolcas keretében megemlékezni ezen eseményről és elhagyni a kivilágítást, bankettet, a törvényhatósági közgyűlés valamelyes alapítványtételé tenné emlékezetessé ezen kétszázados évfordulót.

Helyesen tenné a törvényhatósági közgyűlés, ha például egy bizonyos összegű alapítványt tenne 3 oly debreceni születésű és illetőségű, középiskolába lépő szegény tanuló ellátására és taníttatására, kiknek atyjuk a jelen háboruban

a haza becsületének és jogainak védelmében hősi halált halt. Ezen alapítvány kamataiból taníttatná a város ezen ifjakat mindaddig, míg ezek tanulmányaikat teljesen befejeznék. Ezen alapítvány ily szellemben való kezelése 15 évre tételnek és azután az alapítványi tőke kamataiból irodalmi-alap létesítettnek első sorban oly munkák jutalmazására, melyek a most folyó háboru történetét avatott tollakkal megírják. Ezen alapítvány összege lehetne 20,000 korona, melynek kamataiból a felveendő jó tanuló és jó magaviseletű tanulók neveltetése, taníttatása és kész emberekké tételére biztosítható volna.

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának ezen elhatározása bizonyára *legszébb emléke maradna városunk szabad királyi városi rangra emelése kétszázados emlékezetének.*

Debrecen város sz. kir. városi rangra emelésének másik és pedig írott emléke maradna ezen eseménynek eredeti okmányok bemutatásával történő megírása, mely munkára e sorok írója és *Herpay Gábor* városi levéltáros vállalkoztak és akiknek erre vonatkozó és Debrecen akkori állapotát, egész világát feltűntető adataik össze vannak gyűjtve.

Akárminint intézze is ezen ügyet városunk Tanácsa és törvényhatósági bizottsági közgyűlése, amny kívánatos, hogy már csak a történeti hűség kedvéért is 1915 tavaszán kell ezen évfordulót megünnepelni.

Koncz Ákos.

Polgármesteri jelentés 1913. évről.

(Folytatás.)

A levéltár értéktelen anyagának kihelyezése.

Városunk levéltári hivatala több ízben ki-merítő jelentésekben tudatta a városi tanáccsal, hogy a rendelkezése alatt álló helyiségben, ennek szűk volta miatt nem képes elhelyezni az évről-évre növekedő iratcsomókat. A főlevéltáros jelentette, hogy miután az általános selejtezés hosszabb előmunkálatot kíván, másrészt a debreceni városház levéltára nem annyira tulsufolt, hanem a helyszűke miatt nem helyezhető el, azt javasolta, hogy sem általános, sem részleges selejtezés ne történjék, hanem az értéktelen és kevésbé fontos, a szerelésekhez egyáltalában nem szükséges füzetek, könyvek, irások gondosan átnézve, jegyzékbe foglalva számokkal jelzett ládába csomagoltassanak és a levéltár szűk helyiségéből kitelepíttessenek. A városi tanács a megokolt jelentést és javaslatot elfogadta és a levéltárnak megbizást adott a munka keresztülvitelére 1000 koronát szavazva még a munkát költségeire. A kihelyezés néhány hónapi munka után neg-

történt és mintegy 80 ládába helyezelt iratok körülbelül 876,000 darab az illeték nyilvántartó hivatal előszobájában nyertek elhelyezést. A ládák le vannak lakatolva, római számokkal ellátva és tartalmuk jelezve. Ily módon nagyobb hely vált üressé és így módon három évre ismét nyertünk helyet az újonnan keletkező iratok elhelyezésére. Ugyanez alkalommal a régi, nagybecsű történelmi adatokat tartalmazó jegyzőkönyveket 1547—1750-ig a portól való megóvás okából a levéltár vász-

boritékba helyezte, továbbá a felszabadult polcokon rendbe szedte évszám és felekezet szerint az összes egyházi és állami anyakönyvek másodpéldányait és általában rendezte az egész levéltári hivatalt. Végül jelentem, hogy a főlevéltáros most készíti az általános selejtezési programot, hogy az készen legyen arra az időre, midőn a város pénzügyi viszonyai megegyezik a kormányhatóságilag jóváhagyandó selejtezés keresztülvételét.

A gyámpénztár forgalmának kimutatása 1913.

	Kézpénz		Pénzint. betét és értékpapír		Adóslével		Drágaság-érték		Összesen	
	korona	f	korona	f	korona	f	korona	f	korona	f
1912 dec. 31. volt . . .	11,498	97	1,056,319	40	2,361,581	39	7,470	91	3,436,870	67
1913 dec. 31-ig bef. . .	692,777	06	420,332	88	112,103	15	1,643	12	1,226,856	21
Együtt:	704,276	03	1,476,652	28	2,473,684	54	9,114	03	4,663,726	88
1912 dec. 31. kiadva . . .	678,334	09	484,138	70	51,246	16	712	06	1,214,431	01
1913 dec. 31. maradt . .	25,941	94	992,513	58	2,422,438	38	8,401	97	3,449,295	87
A gyámoltak és gondnokoltak összes követelése volt 1913 dec. 31 . . .									3,286,566	30
Ezzel szemben fed. . .									2,459,073	08
Tartalék alap tehát:									172,506	78

Gyámsági és gondnoksági ügyek.

A gyámoltak és gondnokoltak 1913. évi létszámát és vagyoni viszonyait a következő adatok mutatják:

Fekvő vagyonnal bírt 1913. évben . . .	egyen.	218
Kézpénzzel bírt . . .		2,026
Kézpénzzel és fekvő vagyonnal . . .		150
Ingó vagyonnal bírt . . .		360
Vagyontalan volt . . .		3,528
Összesen:		6,282

Ezzel szemben 1912-ben:

Fekvő vagyonnal bírt . . .	egyen.	279
Kézpénzzel bírt . . .		1,840
Kézpénzzel és fekvő vagyonnal . . .		328
Ingó vagyonnal bírt . . .		328
Vagyontalan volt . . .		3,308
Összesen:		5,921

Vagyis a gyámoltak és gondnokoltak száma 1913-ban 361-el szaporodott.

Csupán a gyámoltak létszáma volt 1912-ben 5,421 Ezekhez jött 1913. évben:

Fekvő vagyonnal bíró . . .	214
Kézpénzzel bíró . . .	40
Fekvő vagyonnal és kézpénzzel bíró . . .	6
Vagyontalan . . .	461
Ingó vagyonnal bíró . . .	41

Töröltetett a gyámoltak létszámából:

Teljeskorúság következtében . . .	308
Nagykorúsítás következtében . . .	18
Férjhezmenetel következtében . . .	32
Halál miatt . . .	32
Törzskönyvezés következtében . . .	21
Gyámügyi szab. 233. §. következtében . . .	4
Téves bevezetés . . .	4
Kiskoru anya önjogúvá lett . . .	13
Gyámhatósági illetékesség átruházás miatt . . .	8
Útólagos házasság által törvényesítés . . .	15
A gyámság alatt levők összes száma 1913. évégén . . .	6,151
Vagyis 348-al több mint az előző évben.	

Csupán gondnokság alatt levők száma 1912-ben	118
Az 1913. évben gondnokság alá helyezett	19
Az 1913. évben gondnokság alól felszabadult	6
Az 1913. év végén gondnokság alatt maradt	131
A 3528 vagyontalan árvából egyházak segélyeznek	425
Közsegély nélküli szülők és magánjótéveknél és mint cseléd volt	3,056
A Tereziánium árvaházban nevelődik	20
A nőegyleti árvaházban	27
A 6151 árva közül iskolaköteles volt.	1,862

A gyámpénztárt az 1913. évben vizsgálta meg az erre rendelt bizottság négy ízben rendes évnegyedekben, ezenkívül rendkívül alkalmakkor és azt mindenkor rendben találta.

Beérkezett 1913-ban 10,882 ügydarab.

Városunk 1913. évi egészségügye.

Városunk 1913. évi egészségügyi viszonyait a következőkben van szerencsém bemutatni.

Közegészségi viszonyaink az 1912. évhez képest alig mutatnak javulást, nemcsak a halálozás volt nagyobb, de veszedelmes járványok is kezdtek garázdálkodni. Februártól kezdve fellépett a kanyaró, melyhez márciusban a vörheny csatlakozott. Mindkettő kitarított májusig, amikor némi csökkenést tapasztaltunk, azonban mindkét betegség járványos jellege csak júniusban szűnt meg. Szerencse, hogy a megbetegedések aránylag elég enyhé lefolyásúak voltak és a halálozási arány nem szökkent magasra. A szokásos nyári gyermekbélhurut ez évben is mutatkozott kisebb mértékben.

Július hónapban már jelentkeztek a szőrványos hasihagymáz esetek, melyek szeptember és október hónapokban a város belterületén rendkívül mértékben elszaporodtak. Ugyanekkor sok volt a gyomor- és bélhurut 8—10 napos lázzal járó bántalma. Ezen betegségek rohamszerű fellépése azt a gyanút keltette, hogy okát az akkor megnyitott vízvezeték fertőzöttségében keressük. A víz bakteriológiai vizsgálata coli. és paratifusz b. bacillusokkal fertőzést vélt megállapíthatónak. Ezért a vízvezeték ivásra szolgáló csapjait hatóságilag lezárattuk és a csőhálózat bőséges öblítését elrendeltük, nyitva hagyván a klosették és fürdőszobák csapjait. Emellett az egész vízvezetéki művet alaposan megvizsgáltuk, a talált hiányokat és hibákat kijavítottuk, úgy, hogy a víznek december hónapban megejtett vizsgálata alkalmával benne kórokozó csírákat nem találtunk. Azonban az abszolút bakterium szám még ekkor is igen magas volt. Kifogástalan ivó vizet csakis az 1914. évi január havi vizsgálatnál találtunk. Megjegy-

zendő, hogy a vizsgálat az egész idő alatt mindig fokozatos, kedvezőbb eredményt mutatott fel.

Az év utolsó negyedében az egészségügyi viszonyok folyton javultak, amit én már az általános csatorna s a vízvezetéki víz használhatóságnak tulajdonítok.

A köztisztasági állapotok ellen sok panaszok merültek fel olyanok részéről, kik nem akarják a létező állapotot kellő körültekintéssel mérlegelni. E tekintetben komoly javítás mindaddig el nem érhető, míg a város összes utcái megfelelő módon burkolva nem lesznek.

A piacokon és az élelmiszer üzletekben szintén a tisztaság elhanyagolása volt tapasztalható. Emiatt igen sok esetben kellett kihágási eljárást indítani és ez eljárás hivatva van a bajokon segíteni, természetesen kapcsolatosan a népnevelés fejlesztésével és a lakosságnak tisztasághoz szoktatásával.

A közegészségügyi javítása érdekében nagy reménykedéssel alkottatott április hónap 9. és 10-én tartott közgyűlésben ama szervezeti szabályzat, melynek értelmében a város az eddigi négy egészségügyi kerület helyett 7-re emeltetett és mindegyikbe tiszti orvosi állást szerveztünk; a bábakerületek eddigi számát 4-ről 13-ra emeltük, nemkülönben szabályrendeletet alkottunk a bábgyakorlatról, mely kötelezi a szülész nőket arra, hogy időnkint ismétő tanfolyamokat hallgassanak. Mindezen reformok 1914 január 1-én léptek életbe.

Statisztikai adatok.

Közegészségügyi személyzet létszáma.

Orvostudor 63. Az év elején volt 57, ebből polgári 54, ny. katonai 1 és 2 magánygyakorlatot folytató katoniorvos; az év folyamán 5 polgári és 1 katonai orvos oklevélét hirdette ki a törvényhatósági közgyűlés és így a létszám 63-ra emelkedett.

Gyógyász, önállóan kezelő volt az év elején: tulajdonos és gondnok 12, okleveles segéd 16; összesen 28; az év folyamán a segédek közül eltávozott 4 és így az év végén a létszám 12 önálló és 12 segéd, összesen 24.

Bába (okleveles) volt az év elején 95, év közben gyakorlatot kezdett 18, eltávozott; 9 meghalt 1; az év végén létszám 103.

Hatósági orvos a fenti orvostudorok közül 1 tiszti főorvos, 4 kerületi tiszti orvos, ohattelekházai gazdaságban 1, a város által megbízott orvos (Tiszacsegén).

Trachoma orvos volt 2.

Hatósági bába a városban 4, Ohattelekházán 1.

Halottkémlelt a városban 4 kerületi tiszti orvos; ohattelekházán a megbízott tiszacsegei orvos teljesítette.

Hímlőoltást teljesített a városban 4 kerületi orvos 2198 első és 1954 újraoltást; Ohattelek-házán a megbízott orvos 31 első és 20 újraoltást, magán orvosok összesen 167 oltást, e szerint a város területén 4370 gyermek oltott be.

Szegények és városi alkalmazottak közül a négy kerületi orvos ingyen gyógykezelt 3439 járó és 1238 fekvő, összesen 4677 beteget és pedig:

	járó	fekvő	összesen
Az I. kerület tisztí orvos	951	268	1219
A II. " " "	323	181	504
A III. " " "	575	207	782
A IV. " " "	1,590	582	2,172

Trachoma orvosok gyógykezelték 290 beteget.

Hatósági bábák szülőnőnek két esetben nyújtottak ingyen segítséget.

Mentő egyesület kivonult 1017 esetben; ezek közt volt sérülés 159; hirtelen betegség 246; betegszállítás 507; öngyilkosság 91. vaklárma 14; összesen 1017; igénybe vettek nappal 654, éjjel 353, a hatóság 568, a magánosok 449 esetben.

Kórház és más betegápoló intézet volt a város területén összesen 7, ugymint 1 kórház, 1 gyógyintézettel kapcsolatos tanintézet, 1 magán-gyógyintézet, 1 iskolai, 1 intézeti, 1 járványkórház és a kir. törvényszéki fogházban a beteg főlyok részére 1 magánkórház.

A városi közkórház.

Fenntartja Débrecen sz. kir. város; felszerelt ágyainak száma 312; orvosok száma 11, betegápolók száma 2 férfi, 22 nő; tisztviselő 4 férfi és 1 nő; cseléd, szolgál, munkás 12 férfi, 3 nő. Ápolási díjak 5 K és 2 K 20 fillérben voltak megállapítva.

Bevétel ápolási díjakból	237,685 K 80 f.
" egyéb forrásból	546 " 29 "
Összesen:	238,232 K 09 f.

Kiadás 245,320 " 50 "

Belegforgalom.

év	férfi	nő	beteg
1912-ről maradt	128	223	251
1913-ban felvettek	2,692	1,798	4,490
1913-ban ápolás alatt össz.	2,820	1,921	4,741
1913-ban gyógyulva ment el	1,328	888	2,216
1913-ban javulva ment el	1,057	727	1,784
1913-ban gyógyulatlannul	123	67	190
1913-ban meghalt	162	120	282
1913 végén visszamaradt	150	119	269
Az ápolási napok összes száma			108,079
A meghaltak közül helybeli volt	110, idegen		172.

M. kir. Bábaképző intézet.

Ezen tanintézet gyógyintézettel van egybekapcsolva. Fenntartója a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium, felszerelt ágyainak száma 116, ezekből 40 tanintézeti; orvosok száma 4; betegápoló van 7 nő, tisztviselő 1 férfi, 1 nő, cseléd, szolgál, munkás 4 férfi és 6 nő. Ápolási-díj 2—4—8 korona.

Bevétel: ápolási díjakból	15,082 K
" egyéb forrásból	107,706 "
Összesen:	122,760 K

Kiadás: 121,526 K 56 f.

Belegforgalom.

év	nőbeteg	
1912-ről maradt	37	
1913-ban felvettek	989	
1913-ban ápolás alatt volt összesen	1,026	
1913-ban gyógyulva elment	799	
1913-ban javulatlannul elment	103	
1913-ban gyógyulatlannul elment	62	
1913-ban meghalt	13	
1913 végén maradt	49	
Az ápolási napok száma	22,410	
A meghaltak közül helybeli	5, idegen	8.

Országos Tanítói árveházi kórház.

Fenntartja az országos tanítói árveház; felszerelt ágyainak száma 20. Orvosok száma 2; betegápoló 1 nő; ápolási díj nincs.

Bevétele volt	1000 K
Kiadása volt	800 "

Belegforgalma.

év	fiu	nő	összes
1913-ban felvettek	102	141	243
1913-ban gyógyult	100	141	241
1913-ban gyógyulatlannul	2	—	2
Ápolási napok száma			915

Főiskolai kórház.

Fenntartja a református főiskola; ágyainak száma 11. Orvosa van 1; betegápoló 1 férfi, 1 nő. Ápolási-díj nincs. Bevételt, kiadást nem jegyez.

Belegforgalom.

év	beteg
1913-ban felvettek	197
1913-ban gyógyulva ment ki	187
1913-ban javulatlannul	10
Ápolási napok száma	1,666

Dr. Láng Sándor szanatoriuma.

Magánygyógyintézet, fentartója dr. Láng Sándor orvostudor; ágyainak száma 17; orvosa van 1; betegápoló 2; cseléd, szolgál, munkás 3 férfi, 3 nő; ápolási díjak 12—10 és 7 korona.

Bevétele volt ápolási díjakból. 42,510 K
Kiadása 5,600 "

Belegforgalom.

év	férfi	nő	összes
1912-ről visszamaradt	—	3	3
1913-ban felvettek	84	90	174
1913-ban ápolás alatt összesen	84	93	177
1913-ban gyógyulva ment el	73	85	158
1913-ban javultak	5	3	8
1913-ban gyógyulatlanul	2	1	3
1913-ban meghalt	3	1	4
Év végén visszamaradt	1	3	4

A meghaltak közül helybeli volt 2, idegen 2.

Járványkórház.

Fenntartója: Debrecen sz. kir. város.

Kizárólag kolerabetegek részére felszerelt ágyai száma 24.

Belegforgalma.

1913. évben, mint koleragyanus felvéve 7 férfi, 1 nő, összesen 8. Valamennyi gyógyultan ment ki.

Ápolási napok száma: 21.

(Folyt. köv.)

Hírek.

— **Domahidy Elemér főispán köszönetlevele Debrecen sz. kir. város Tanácsához.** Tekintetes városi Tanács! Azon alkalmából, hogy a hadba vonult katonák visszamaradt családtagjai javára a város tisztviselői, alkalmazottjai és közvállalatai nevében 4301 korona 06 fillért szolgáltattak be hozzánk, mint nevezettek 1914 december 31-ig terjedő fizetésének 1%-át, fogadják ez uton is e nemes szívről és áldozatkészségről tanuskodó cselekedetért leghálásabb köszönetünk kifejezését. Amidőn kérem a tekintetes

városi Tanácsot, hogy a Hadsegélyző-Hivatal köszönetét a hazáért oly nemesen áldozni tudó tisztviselő-karral közölni kegyeskedjék, vagyok Debrecen, 1915 február 19. mely tisztelettel a Hadsegélyző-Hivatal nevében *Domahidy s. k.*, elnök, főispán.

— **A Katona-otthon segélye.** A Baltazár Dezső ref. püspök által kezdeményezett mozgalom, mely a katonák számára barátságos kaszinószerű helyiséget kívánt teremteni, kellő sikerrel járt. A Bika-mozgó vesztibüljében van berendezve az újságokkal, könyvekkel jól ellátott olvasó helyiség, melyet a katonák mind sürűbben keresnek fel, hogy hasznos szórakozást találjanak. Igen népszerű intézkedésnek bizonyult az is, hogy a mozi megfelelő helyiségében egy csésze teát is lehet kapni minimális (4 fillérenyi) árban. Természetesen a fenntartás költséggel jár, melyet a társadalomnak kell viselnie, annak a társadalomnak, mely nem hozhat elegendő áldozatot, hogy halálját hős katonáinknak leróhassa. A helyi társadalom önkéntes adóját a nemes célra meg is hozza. A város maga sem maradt távol. A f. hó 8-án tartott tanácsülés 300 korona segélyt utalt ki a katona-otthon költségeinek fedezésére.

— **A hortobágyi ásatások.** A hortobágyi ásatások eredményéről *Zoltai Lajos* múzeumőr terjedelmes jelentésben számolt be a múzeumok és könyvtárak főfelügyelőségének, mely *dr. Posta Béla* kolozsvári egyetemi tanár igen kedvező szakvéleménye alapján elhatározta, hogy a fontos tudományos eredményeket felmutató jelentésnek közzéadásáról gondoskodik, egyszersmind *Zoltai Lajos*nak meleg elismeréssel adózott a szép munkálatért. A városi tanács márc. 8-iki ülésén örömmel vett tudomást erről s a maga részéről is elismerését fejezte ki a városi múzeum örének eredményes munkásságáért.

— **Debrecen ötlete.** Ezzel a címmel a *Világ* című fővárosi napilag március 9-iki számában egy közlemény jelent meg azokról a képeslapokról, melyek a város nyomdájában készül-

BARTHA ISTVÁN KŐEZŐ-MESTER ÉS UT-
DEBRECEN, KOSSUTH-UTCA 35. szám. ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ

Elvállal kőesűtűt, gyalogjárdák, udvarok, kapubejáratok kiburkolását terméskövel, kockakövel vagy téglával, vidéken is. Költségvetéssel szívesen szolgálók. — Telefon 785. szám.

ték a Debrecenen átvonuló s az itteni kórházakban ápoló német katonák közötti kiosztás céljából, dr. Csűrös Ferenc közművelődési tanácsnok szövegezésével. Hogy a pár koronát tovább kiadás mily bőven meghozza a maga erkölcsi hasznát úgy a városnak, mint az egész országnak, arról mindenki meggyőződhetik ebből a cikkből, melyet az alábbiakban további kommentár nélkül szövegszerűen közlünk: Benne élünk — írja A Világ — és szinte alig is vesszük észre, hogy milyen csodálatos metamorfózison megy át ez az ország, sodortatván a világháború átförmáló erejével. Így ki hitte volna, hogy a nyakas, kuruc Debrecen egyszer csak meghajtja fejét s a praktikus gondolat jegyében ügyes ötlettel fordul a németek felé. Nem nagyjelentőségű talán, de mindenesetre karakterisztikus, érdekes jelenség napjainkban a debreceni élelmesség. Azt cselekszi ugyanis Debrecen városa, hogy a város nevezetesebb épületeiről, utcáiról csinos képeslapokat csináltat — tisztán német felirással. Felül ez áll a képeslapon: Debrecen szabad királyi város a sebesült és beteg német katonáknak! Ezeket a lapokat aztán bőséggel osztják szét a debreceni kórházakban levő német katonák között, akik viszont szíves szorgalommal küldöztetik szét nagy Németország minden tája felé a régi szép magyar város képes ábrázolatát. — A bölcs debreceni magisztrátus egyébként tovább is ment és teljes egészében igyekszik kihasználni a jó ötletet: a képeslap szélén német szövegű magyarázatot nyújt az olvasónak mindenekelőtt Magyarországról és Ausztria közjogi viszonyáról s miután leszögezte önállóságunkat, tanulságos tájékoztatást közöl magáról Debrecen városáról, elmondván mindent, ami hasznos lehet, ha a németek is tudnak róla. A legérdekesebb végül, hogy a magyarázó sorokban aláhuzva történik hivatkozás arra, hogy Debrecen mezőgazdasága és kereskedelme már rég élénk összeköttetésben áll a német piacokkal. Kétségtelen, hogy a németek ilyen információja a háború folyamán nagyon sok helyen fog nyomot hagyni és sok káros félreértés megszüntetéséhez vezet. Természetesen igen helyes volna, ha más magyar városok is követnék a debreceni példát.

— **Vizsgálati sorrend.** Debrecen szab. kir. városi iparos-tanonciskolájában elhelyezett építőipari szakcsoportok (téli tanfolyam) vizsgálati sorrendje az 1914—15-ik iskolai évben: *Március* 17-én d. e. 9—10 óraor I. oszt., H) csoport a pacsirta-utcai elemi iskolában; d. e. 10—11-ig II. o., B) csoport ugyanott; d. e. 11—12-ig III. o., I+K) csoport ugyanott; március 23-án d. e. 9—10-ig III. o., M) csoport ugyanott; d. e. 10—11-ig III. o., L) csoport ugyanott; d. u.

4—6-ig I. o., A) csoport a leány-utcai iskolában március 25-én d. u. 4—6-ig II. o., G) csoport ugyanott; március 28-án d. e. 8—10-ig III. o., E) csoport a pacsirta-utcai iskolában. *NB.* A téli tanfolyam közismereti csoportjának vallásvizsgái a folyó évi március 17—28-ig esőleg kitűzött napokon, a közismereti csoportok vizsgái után következő órában a pacsirta-utcai elemi iskola III-ik o. termében, illetőleg a leány-utcai iskola IV. sz. termében tarthatók meg. Mindenik rajzcsoport — a pacsirta-utcai elemi iskola 5. sz. termében, szokás szerint, rajzkiállítást rendez, melynek megtekintésére, a haladás elbírálására, a felügyelő-bizottság nevében, tisztelettel kérek fel minden érdeklődőt. Ugyanekkor figyelemre méltatni kérem azt a körülményt, hogy kiváló iparostanulóinknak buzditását eszközölj talmatat — bármily szerény legyen is az — csak az esetben lesz képes adni az iskola, ha az ipari előhaladás áldozattal is támogatni kész társadalom mint eddig, úgy ez alkalommal is segítséggel jön. Minden jutalmazásra szánt összeg folyó év március 15-ig Csurka István ipariskolai igazgatóhoz (Burgundia-utca 1.) juttatandó, ki ezt nyilvánosan nyugtázza. Debrecen, 1915 márc. 3. Hazafias tisztelettel *Aczél Géza*, városi főmérnök, az iparos-tanonciskolák felügyelő-bizottságának elnöke.

HIVATALOS RÉSZ.

Haszonbérleti szerződés.

Mely egyrészt Debrecen szab. kir. város (alábbiakban: város) mint haszonbérbe adó képviselőjében Márk Endre udvari tanácsos polgármester, másrészt a Haltenyészeti részvénytársaság (alábbiakban: társaság) budapesti bejegyzett cég mint haszonbérbe adó között következőkben kötött:

1. A város haszonbérbe adja a társaságnak tulajdonát tevő Hortobágy pusztán a kulturtermelői hivatal által tervezett, részben már ki is épített 8 tóból, telejtetőkből, ivó és nyújtó tavakból álló mintegy 2000, Kettőezer katasztrális hold területű balas tavat haltenyésztes céljaira; ezenkívül bérbe ad a halastó közvetlen szomszédságában a kiépítendő üzleti telep telkéül és az alkalmazottak illetmény földjéül 50, Ötven katasztrális hold területet.

A város mint bérbeadó kötelezettséget vállal:

a) hogy a tógazdaságot, a kulturmérnöki hivatal tervei szerint teljesíri kiépítési s ennek vizsgái engedélyezését kiesszközi ;

b) hogy a tógazdaságot a haltenyésztés céljaira szükséges vízzel ellátja s ennek a viznek elvezetéséről gondoskodik. Különösebben kötelezettséget vállal arra, hogy a halas tavakat minden év május 1-ig vízzel megtölti. A tavak megtöltését jógosítva lesz az őszi behalászás befejeztével azonnal megkezdeni, azonban ennek keresztlül vitelénél a társaság kívánásait a lehetőségig figyelembe venni tartozik.

Ha a halastavak vízzel való ellátása valamelyik évben abból az okból nem történhetnek meg, mert a Tisza vize mélyebben állana, mint az utolsó 20 év alatt tapasztalt legmélyebb víz-állás, ugy az ebből származó károkat a társaság kártérítést nem követelhet ;

c) hogy a halastó töltéseinek burkolását a bérlo társaság és a debreceni kulturmérnöki hivattal közösen megállapítandó módon eszközölni fogja ;

d) hogy a telepen az eddig tervezett épületeken felül építtetni fog

a) egy igazgatósági épületet, három-négy vendégszobával,

β) egy magtárt tizezer mm. haltápanyag befogadó képességgel, a szükséges pácoló és daráló helyiséggel s a kádak és hordók elhelyezésére alkalmas pincével,

γ) egy fűthető munkás barakkot,

δ) végül a tervezett két tisztviselői lakást három-három szoba helyett négy-négy szobával építtetni meg,

e) hogy a telep, illetve a felelo közelében egy vasuti állomást, de legalább is egy rakodó állomást fel- és lerakással legkésőbb 1916. év őszére létesítet.

2. A társaság az 1. pontban körülirt halastavakat, földjét és épületeket haszonbérbe kiveszi s mint haszonbérlo kötelezi magát, hogy :

a) a haszonbérleményen az adott viszonyok között a legnagyobb eredményt biztosító, okszerű tógazdasági üzemet folytát, bele értve mind a termelést, mind az értékesítést.

b) a tógazdaság benépesítésére s általában tenyésztésre csakis nemes fajú, gyorsan növo halanyagot, első sorban pontyot s az adott vi-

szonyoknak megfelelő járulék halakat fog használni ;

c) a tógazdaságot a fentiekben körülirt üzemenk megfelelően az üzemmélttség számlájára a szükséges eszközökkel felszereli és a felszerelést a rendes leltárban nyilván tartja. A felszerelési és berendezési tárgyak mint a tógazdaság tartozékai a bérbeadó város tulajdonát képezik ;

d) az üzem vitelére szükséges állandó és idoszaki személyzetról az üzemmélttség számlájára gondoskodik,

e) a tógazdaság berendezéséhez tartozó összes létesítményeknek, épületeknek, gátaknak, töltések és ezek burkolásának, zsilipeknek, árkoknak és bérleti idő egész tartama alatt az üzemmélttség számlájára jókarban fenntartásáról gondoskodni fog. A gátak burkolásának fenntartásához a haszonbérlemény területén termelendő rözse anyag felhasználható lesz ;

f) a létesítendő vasuti állomáshoz csatlakozó iparvágányt az üzemmélttség számlájára előállítja,

g) a vizszolgáltatási mélttség címén évente fizet a társaság a városnak annyit, amennyibe a haszonbérbe adott tógazdaság részére a kellő vízmennyiség szolgáltatása évente a városnak kerül.

Joga van azonban a városnak, hogy a vizszolgáltatási méltseget évi 25.000 koronában állapítsa meg, amely esetben ezen összeg lesz haszonbérlo által e címen fizetendő. A város 1915. évi december hó 31-ig tartozik nyilatkozni a tekintetben, hogy melyik módozat szerint kívánja a vizszolgáltatási méltseget fizetését. A fizetés mindkét esetben évnegyedenként utólagosan történik ;

h) az üzemenk ugy gazdasági, mint pénzügyi minden részletéről a debreceni telepen okmányozott hiteles számtartást vezet, melyet a város évközben is annyiszor, amennyiszor jógosítva lesz e célra megbízottai által megvizsgáláni.

i) a város közönsége halfogyasztásának fedezésére évenként 600 mm. — a szükséglet emelkedésével ezen felüli — mennyiségü halat a nagybani eladás legkisebb ára mellett a városnak átenged, még pedig ugy, hogy a 600 mm. halat a város létszész szerinti részletekben, a halászati évad alatt bármily időben vehesse igénybe ;

k) az üzemvitel hatályos ellenörzése végett

a város egy képviselőjét ig zgalóságába beválasztja ;

b) az üzem folytatásához szükséges forgótőkét szolgáltatni fogja ;

m) végül, minthogy sem a gátak burkolási, sem az 1. d) pont alatt felsorolt épületek előállítási költsége az egész műre előirányzott 650,000 korona összegben bent nem foglaltatik s minthogy ezeknek költsége mintegy 150,000 koronát fog kilenni, a társaság az előállítási munkák előhaladásához mérten 150,000, azaz Egyszázötvenezer korona építési költséget a város rendelkezésére fog bocsátani. Ez az összeg 6 (hat) % -os kamattal abból a haszonrészesedésből ferítetik meg a társaságnak, ami a várost a társaság által a 7. §. szerint garantált 25,000 koronán felül illetendő a tiszta haszomból. Abban az esetben, ha a 150,000 korona így a bérleti idő alatt egészben le nem törleszhetnék, a fent maradt tőke-részletet a város a szerződés lejártaival egy összegben fogja visszafizetni ;

n) a területért holdanként 5 korona, de legkevesebb 10,000 koronát fizet ;

o) a társaság köteles a halastavak területe után járó adókat és vízszabályozási költségeket viselni, amelyek azonban évi 1000 koronánál többet nem tehetnek ki.

3. A társaság az üzem folytatásához szükséges forgótőkét olyan módon szolgáltatja és biztosítja, hogy általa kijelölendő és a városnak bejelentendő pénztézetnél 1916. évi március hó 1-ig folyószámlára befizet 500,000, azaz Ötszázezer korona összeget.

Ennek az összegnek időközi kamata a tőzgasdáság bevételeként tekintendő s kezelendő.

A bérleti idő leteltével a társaság ezen 500,000 korona forgótőkén kívül semmi egyébre igényt nem tarthat és ha az utolsó bérleti év számadási eredménye szerint ez a nyers bevételből a 6. §. szerinti kiegészítés útján kipótolható nem volna, csak a maradvány összeget viheti el.

4. Üzemi költséget képez : a) 2. c), d), e), f), g) alatt felsoroltakon kívül :

a) az állandó, és időszakos személyzet fizetése, a halak etetési, a tavaknak növényzettel való tisztán tartási, a tavak lehalászási, értékesítési költsége ;

b) a felszerelés pótlásának költsége ;

c) az első évben beszerzett halanyag költsége.

Viszont a társaság köteles lesz a haszonbérleti idő leteltével az üzem folytatásához szükséges halanyagot és pedig 300,000, azaz Háromszázezer darab egy nyaras növendék halat és 20,000, azaz Huszezer pár tenyész pontyot ellenszolgáltatás nélkül a város rendelkezésére bocsátani.

5. A nyers bevétel alakul :

a) a halak eladásából befolyó összegből ;

b) a 3. pontban említett forgó tőke folyószámlán mutatkozó kamatából ;

c) a haszonbérlet területnek bármilyen címen befolyó más jövedelméből.

6. A tiszta haszon úgy állapítatik meg, hogy a nyers bevételből levonatnak :

a) a vízszolgáltatásért a városnak évente fizetendő összeg ;

b) az ezen szerződés szerint üzemköltség címen az a) pont alatti összegben kívül elszámolható kiadások ;

c) a 2. §. n) pontja szerint a városnak fizetendő évi 10,000 korona.

Ami ezeknek levonása után a nyers bevételből fennmarad, az az összeg képezi a tiszta hasznot.

A nyers bevételből üzemköltség címen a b) alatti szerint levont összegnek a vízszolgáltatásért fizetendő összegben felüli része, mely a városnak fizetendő, forgótőke helyreállítására a folyószámlára utalandó be.

7. Bérbeadó várost az így megállapított tiszta haszonnak felerészéi illeti haszonbér címén, ami azonban évi 25,000, azaz Huszonötezer koronánál kisebb nem lehet.

8. Az esetben, ha a bérlet a számadásoknak akár bevételi, akár kiadási rovatába tudva valótlán adatokat vezetne be, a szerződés bérbeadó által egyoldalulag felbontható s a bérlet által letett 500,000 korona bérletre nézve elvész és bérbeadó tulajdonába megy át.

9. Bérlet köteles az első évi behalításra szolgáló halállagot beszerezni, azonban annak métermázsánkénti áraban a szállítási költséggel együtt 140 koronánál többet elszámolásba nem hozhat. Amennyiben a tavak 1916 március 1-re behalításra kész állapotban nem lennének s az ivadékok oda szállításának a tavak készen nem léte

miatt később kellene történni, a szállítás koczkázatát bérlo és bérbeadó felearányban közösen viselik.

10. Az állandóan alkalmazott személyzet (tőcsősök, halászmester, könyvelő és intéző) összes évi járandósága fejében bérlo évenként 25,000 korona összegnél föbbet nem számíthat fel és saját személyes kiadásai címén sincs külön felszámításnak helye.

11. Bérlo minden év április végén számadásait lezárja, jövedelmi mérleget készít és azt az okmányolt számadásokkal együtt a városi tanácshoz beterjeszti.

12. A városi tanács a számadást érdemileg felülvizsgálja, azt végérvényesen megállapítja, ezután intézkedik aziránt, hogy a forgatóke a nyers bevételből a 6. §. b) pontja szerint levonandó üzembköltségnek folyószámlára utalása útján 500 ezer koronára kiegészítettessék, illetve ha az üzembköltségek összege erre elegendő nem lenne, a még hiányzó összeg a társaság által a sajátjából e célra a folyószámlára befizetessék.

13. A szerződés tartama 10 év, mely 1916 március 1-től számítandó 10, azaz tíz évre terjed.

14. A városnak joga lesz a haszonbérlet tartama alatt a 8 halastóból annyit, amennyit jónak lát, mezőgazdasági kulturális kísérletekre kiszakítani és elvonni. A társaság, amennyiben a város a megmaradó tavak szomszédságában hasonló nagyságu és teljesen berendezett tavakat bocsát rendelkezésére, ezt minden kárterítési igény nélkül túrni tartozik.

15. A szerződés munkadíját, bélyegét és az utáni kiszabható kincstári illeketek a bérlo társaság viseli.

16. A jelen szerződésből támadható peres kérdések elbírlására a debreceni királyi bíróság és pedig a törvény korlátai közt a királyi Járásbíróság illetékessége köttetik ki.

17. A szerződés a társaságra az aláírással, a városra ellenben a törvényhatósági bizottság, illetve a kormány jóváhagyása után válik kötelező erejűvé.

18. A szerződés két eredeti példányban állítatik ki, — az első példány a várost, a második a társaságot illeti.

Mely szerződés felolvasás után a felek által, mint akarattukkal egyező aláíratott,

1855—1915.

Árverési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező alább nevezelt üzlet- és lakhelyiségek bérbeadására a folyó évi március hó 20. napján azaz szombaton délelőtt 9 óraker a városháza nagy tanácstermében nyilvános árverés fog tartatni.

A bérleti idő tartama az 1915. évi május hó 1-től az 1918. évi április hó 30-ig terjedő három év.

1. A Simonffy-utca 1. számú bérházban levő 6. számú üzlethelyiség, kikiáltási ár 700 korona.

2. A Simonffy-utca 2. számú bérházban levő II. emelet 8. számú lakás, amely 4 szoba, 1 előszoba, konyha, kamara, fürdőszoba és mellék-helyiségekből áll. Kikiáltási ár 1800 korona.

3. Az ugyanazon bérházban levő 7. számú üzlethelyiség, kikiáltási ár 680 korona.

4. Ugyanazon bérházban levő 10. számú üzlethelyiség, kikiáltási ár 1177 korona.

5. Ugyanazon bérházban levő 16. számú üzlethelyiség, kikiáltási ár 660 korona.

6. A Zenede épületben levő egyik Vár-utca felőli üzlethelyiség, kikiáltási ár 1000 korona.

7. Az ugyanazon épületben levő Vár-utca felőli másik üzlethelyiség, kikiáltási ár 500 korona.

8. A Bethlen-utca 13. számú háznál levő 2 szoba, előszoba, konyha és mellék-helyiségekből álló lakás. Kikiáltási ár 520 korona.

9. Az ugyanazon házban levő 2 szoba, konyhából álló lakás 450 koronáért.

10. Az ugyanazon házban levő 2 szoba, konyhából álló másik udvari lakás 400 koronáért.

11. A Bethlen-utca 39. számú házban levő egy szoba, konyha, kamarából álló utcai lakás, kikiáltási ár 336 korona.

12. Simonffy-utca 41. számú házastelek. Kikiáltási ár 1400 korona.

13. Késes-utca 44. számú házastelek. Kikiáltási ár 850 korona.

14. Ajtó-utca 15. számú házastelek. Kikiáltási ár 1000 korona.

15. Telek-utca 66. számú házastelek. Kikiáltási ár 300 korona.

16. Hadházi-utca 16. számú házastelek. Kikiáltási ár 1000 korona.

17. Wesselényi-tér 10. számú házastelek. Kikiáltási ár 1200 korona.

18. Luther-utca 13. számú házastelek. Kikiáltási ár 500 korona.

19. Vendég-utca 4. számú házastelek. Kikiáltási ár 600 korona.

20. Gólya-utca 2. számú házastelek. Kikiáltási ár 1000 korona.

21. A Piac-utca 26—28. számú bérházban levő IV. emelet 23. számú lakás, mely egy szoba és closetből áll. Kikiáltási ár 400 korona.

Árverés alkalmával a kikiáltási ár 10%-a az árverés napján, az árverelő bizottságnál készpénzben, vagy óvadék-képes értékpapirban bánatpénzül leteendő.

Az árverési feltételek a számvevősegnél, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debrecen, 1915. évi március hó 11-én.

A városi tanács.

3248—1915.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város Tanácsa, a város tulajdonát képező nyári lakásokat az 1915 május 1-től, 1915 október 31-ig terjedő időre, nyilvános versenyárgyalás mellett bérbé adja. A versenyárgyalás f. évi március hó 23. napján, délelőtt 11 órakor, a városház kistanácsstermében tartatik meg, melyen a bérelni kívánók, a kikiáltási ár (mult évi bérösszeg) 10%-át bánatpénzként letenni tartoznak, mely bánatpénz, a bérösszeg második, augusztus 1-én napján esedékes részébe számoltatik el.

Utóajánlatot a tanács nem fogad el.

Kiadásra kerülnek: a II. sz. villában a 3., 4., 5., 6. számmal; a III. sz. villában 7., 8., 10. számmal; a IV. sz. villában 12., 13. számmal (az utóbbi a mosókonyha nélkül); az úgynevezett „kerék-ház” és a fürdő-épületben levő 14., 15. számmal jelzett nyári lakások.

A házirend és az árverési feltételek a számvevősegnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debrecen, 1915. március hó 1-én.

A városi tanács.

Körözések.

3135—1915. szám. Csömör községben 1898. évi március hó 18-án özv. Szidelszki Jánosné szül: Pótor Anna anyától született Pótor József illetősége lenné gyámügyi célból megállapítandó, miért is megkerestetnek a társ törvényhatóságok,

hogy nevezett anyát, aki a gyermek születésekor 45 éves volt, jelenleg tehát mintegy 62 éves, hatóságuk területén nyomoztatni s feltalálás esetén József nevű gyermeke születésekor birt illetőségre tüzetesen kihallgatni s a felveendő jegyzőkönyvet hozzám f. évi április hó 15-ig megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítést mellőzni kérem.

Szolnok, 1915 február 25.

Atispán.

232,636—1915. IV. ü. o. Kiskoru Török Sándor illetőségeinek tárgyalása folyamán szükségessé vált anyjának: a Szentlőrinc-kátán 1884. évben született Török Anna cselédnek kihallgatása. Minthogy nevezett állandó lakással nem bír és jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik, felkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s feltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozólag tüzetesen kihallgatni, a fölvevett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjék. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapesten, 1915. évi február hó 26-án.

A székesfőváros tanácsa.

„Spolló” mozgó

Piac- és Miklós-utca sarok.

A debreceni közönség legkedveltebb

mozgó színháza.

Minden 2—3-ik napon

a főváros legelőkelőbb mozgó színházainak ujdonságából

gazdag és változatos új műsor.

Délután 5 és 7 órakor félhelyárak.

Kényelmes dohányzó, várakozó és büfé.